

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра хірургії та акушерства

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
БІОТЕХНОЛОГІЯ ВІДТВОРЕННЯ ДРІБНИХ ТВАРИН**

освітньо-професійна програма Ветеринарна медицина
спеціальність 211 Ветеринарна медицина
галузь знань 21 Ветеринарна медицина
освітній ступінь магістр

Розробник (ки): Тетяна ПАНАСОВА, доцент кафедри хірургії та акушерства,
канд. вет. наук, доцент

Полтава
2022-2023 н. р.

Форма опису навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Біотехнологія відтворення дрібних тварин
Назва структурного підрозділу	Кафедра хірургії та акушерства
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> ПАНАСОВА Тетяна, канд. вет. наук, доцент <i>Контакти:</i> ауд. 2х. (Акушерство) <i>e-mail:</i> tetiana.panasova@pdaa.edu.ua <i>URL:</i> https://www.pdaa.edu.ua/people/panasova-tetyana-georgiyivna
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Спеціальність	211 Ветеринарна медицина
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Базові знання з дисциплін: «Анатомія свійських тварин», «Фізіологія тварин», «Акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин».

Заплановані результати навчання

Мета навчальної дисципліни «Біотехнологія відтворення дрібних тварин»: оволодіти методами природного та штучного осіменіння сук, кішок та самок гризунів.

Основні завдання навчальної дисципліни: засвоєння здобувачами вищої освіти методів отримання, оцінки якості, розрідження та зберігання сперми плідників дрібних тварин, природного та штучного осіменіння самок собак, кішок, гризунів.

Компетентності:

Загальні:

3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
4. Знання та розуміння предметної області та професії;
8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Фахові:

2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.

3. Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності.

7. Здатність організувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати

16. Здатність оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.

Програмні результати навчання:

4. Установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.

10. Формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі та лікування тварин, профілактики заразних і незаразних хвороб, а також виробничих і технологічних процесів на підприємствах з утримання, розведення чи експлуатації тварин різних класів і видів.

Методи навчання: лекція, розповідь-пояснення, робота з навчально-методичною літературою, ілюстрування, конспектування, демонстрування, спостереження, лабораторні роботи.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Морфологія і фізіологія статевої системи сук, кішок та самок гризунів.

Тема розкриває питання: особливості будови статевої системи сук, кішок та самок гризунів, статевий цикл самок, його стадії та феномени, повноцінний та неповноцінний статевий цикл. Гормональна регуляція статевої функції.

Тема 2. Морфологія і фізіологія статевої системи псів, котів та самців гризунів.

Тема розкриває питання: особливості будови статевої системи псів, котів та самців гризунів. Сперміогенез, статеві рефлекси самців, статевий акт та його видові особливості. Гормональна регуляція статевої функції.

Тема 3. Природне осіменіння сук, кішок, гризунів.

Тема розкриває питання: визначення готовності самок до осіменіння, прояв статевої поведінки самок і самців, нормальна та аномальна в'язка.

Тема 4. Збір, оцінка якості та зберігання сперми плідників дрібних тварин.

Тема розкриває питання: одержання сперми у псів, котів; оцінка якості сперми, розрідження та зберігання сперми: короткочасне та довготривале (кріоконсервація).

Тема 5. Штучне осіменіння сук, кішок, самок гризунів.

Тема розкриває питання: осіменіння свіжою та замороженою спермою, визначення дати осіменіння, техніки осіменіння: вагінальне, трансцервікальне та інші.

Тема 6. Імпотенція плідників.

Тема розкриває питання: діагностика та лікування уроджених і спадково набутих захворювань, та набутих захворювань репродуктивного тракту.

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 120 год.

Кількість кредитів – 4.

Форма семестрового контролю: залік.

**Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:
Схема нарахування балів з навчальної дисципліни**

Назва теми	Види навчальної роботи студентів				Разом по темі
	Опитування	Виконання лабораторно і роботи	Виконання самостійної роботи	Виконання конгр. роботи	
Тема 1. Морфологія і фізіологія статевої системи сук, кішок та самок гризунів.	1	6	3	20	10
Тема 2. Морфологія і фізіологія статевої системи псів, котів та самців гризунів.	1	6	3		10
Тема 3. Природне осіменіння сук, кішок, самок гризунів.	1	6	3		30
Тема 4. Збір, оцінка якості та зберігання сперми плідників дрібних тварин.	1	6	3	20	10
Тема 5. Штучне осіменіння сук, кішок, самок гризунів.	1	6	3		10
Тема 6. Імпотенція плідників.	1	6	3		30
Разом	6	36	18	40	100

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного та підсумкового контролю успішності здобувачів вищої освіти

Форми оцінювання	Здатність здобувача
Опитування	Нараховується 4 бали, коли показав мінімальний результат навичок за всіма програмними результатами навчання
	Нараховується 6 балів, коли ЗВО опанував та показав повний результат навичок за всіма програмними результатами навчання.
Виконання лабораторної роботи	Нараховується 22 балів, що відповідає достатньому рівню, за умови опанування та узагальнення ЗВО мінімального виконання завдань роботи, що частково забезпечують програмні результати навчання
	Нараховується 36 балів, що відповідає максимуму (ЗВО узагальнив та обґрунтував повний обсяг навичок, опанував завдання лабораторних робіт, які забезпечують передбачені програмні результати навчання.
виконання самостійної роботи	Нараховується 10 балів, що відповідає достатньому рівню, за умови, що ЗВО опанував тему самостійної роботи, які частково

	забезпечують програмні результати навчання.
	Нараховується 18 балів, що відповідає максимуму (опанував тему самостійної роботи й показав ґрунтовні відповіді, які забезпечують програмні результати навчання).
виконання контрольної роботи	Нараховується 24 балів, що відповідає достатньому рівню, за умови, що ЗВО опанував теоретичний матеріал і відтворив його значну частину за програмними результатами навчання.
	Нараховується 40 балів, що відповідає максимуму (ЗВО узагальнив отримані знання та ґрунтовно засвоїв матеріал за програмними результатами навчання).

12. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Аллен, В.Э. Полный курс акушерства и гинекологии собак. (Второе издание исправленное и дополненное Гэри К.У. Инглэнд.) / Пер. с англ. О.Суворов. М.: «АКВАРИУМ ЛТД, 2002. 448 с.: ил.

2. Руководство по репродукции и неонатологии собак и кошек. Пер. с англ. / под ред. Дж. Симпсон, Г. Ингланда, М. Харви М.: Софион. 2005, 280 с., ил.

3. М. І. Харенко., С. П. Хомин, В. П. Кошовий, та ін. Фізіологія та патологія розмноження дрібних тварин / Навч. посібник. Суми: ВАТ «Сумська обласна друкарня», видавництво «Козацький вал», 2005. 554 с.

4. Яблонський В. А., Хомин С. П., Харута Г. Г., Харенко М. І., Завірюха Г. Г., Любецький В. Й. Ветеринарне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології. За ред. В. А. Яблонського та С. П. Хомина. Підручник. Вінниця: Нова книга, 2006. 592 с.

5. Карпов В. А. Акушерство и гинекология мелких домашних животных. М.: Росагроиздат, 1990. 288 с.

6. Дж. Гаскелл. Болезни кошек / Репродуктивная система и ранний постнатальный период. Т.Дж. Графид Джонс. М.: «Аквариум», 2004. С. 250–266.

Допоміжні

1. Д. С. Гришко. Лекції з ветеринарного акушерства: Навчальний посібник. Харків: Прапор, 2003. 400 с.

2. Панасова Т.Г., Довгопол В.Ф., Плугатирьов В.П. Фізіологія і патологія статеві системи сук. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів факультету ветеринарної медицини. Полтава: Редакційно-видавничий відділ ПДАА, 2007. 52 с.

3. Панасова Т.Г., Довгопол В.Ф., Плугатирьов В.П. Фізіологія та патологія статеві системи кішок. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів факультету ветеринарної медицини. Полтава: Редакційно-видавничий відділ ПДАА, 2010. 57 с.

4. Панасова Т.Г. Природне та штучне осіменіння сук. Методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів вищої освіти ступеня

«Бакалавр» спеціальності 6.110101 «Ветеринарна медицина» з дисципліни «Біотехнологія відтворення тварин з основами андрології». Полтава: Редакційно-видавничий відділ ПДАА, 2016. 32 с.

5. Деркач С.С. Діагностика оптимального часу осіменіння сук (клініко-експериментальні дані): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. вет. наук: спец. 16.00.07. «Ветеринарне акушерство». Київ 2011. 27 с.

6. Деркач С.С. Особливості отримання та оцінка якості сперми пса-репродуктора. Ветеринарна медицина України. №4 (230). 2015. С. 17–21.

7. Бородиня В.І. Слепченко В. М., Вальчук О. А. Розбавлення та зберігання сперми плідників сільськогосподарських тварин: Методичні вказівки з курсу «Акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології». К.: ТОВ «Атопол», 2009. 32 с.

8. Любецький В.Й. Деркач С.С., Слепченко В.М., Михайлюк М.М., Вальчук О.А., Любецький Я.В. Штучне осіменіння собак. Методичні рекомендації, затв. Держкомітетом ветмедицини України, протокол №1 від 23 грудня 2010 р. К.: «Анва-принт». 2010. 30 с.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. <http://www.veterynar.com.ua>
2. <http://veterynar.flyboard.ru/forum10.html>
3. <http://nowa.cc/showthread>.
4. <http://student.vetdoctor.ru/ru/index.php?showtopic=7673>
5. <http://www.mon.gov.ua>
6. www.nbu.gov.ua
7. <http://iekvm.kharkov.ua/>
8. <http://vet.in.ua>
9. <http://poltavalab.at.ua>
11. <http://zoovet.kharkov.ua>
10. <http://www.ukragroportal.com/propoz/item>.
11. <http://elibrary.nubip.edu.ua/5350/>
12. <http://chitalky.ru/?p=816>